

I Danmark snakker politikerne ofte omkring at bringe alle mennesker i arbejde. For nogle er arbejdsløshed endda en synd. Der tages dog ikke højde for, hvordan arbejdsløshed opstår. Generelt er der to teorier bag arbejdsløshed, konjunktur- og strukturarbejdsløshed. Konjunkturarbejdsløsheden opstår, når konjunkturerne er dårlige, og virksomhederne forventer en nedsat omsætning i den kommende periode. Oftest venter virksomhederne med at afskedige ansatte, da konjunkturerne kunne forbedres efter meget kort tid, hvor ved det ville være omkostningsfuldt at ansætte de afskedige folk. Dette samme før sig gældende ved positive forudsigelser angående konjunkturerne. Virksomhederne venter ofttest med at ansætte efter en periode med god vækst og stadig gode forudsigelser. Af ovennævnte grunde vil ledigheden være højere under en lavkonjunktur og omvendt.

Strukturarbejdsløsheden beskriver den arbejdsløshed, der ikke påvirkes af konjunkturerne. Denne form opstår ofttest som et mis-match mellem geografiske forhold, faglige kompetencer el. Den strukturelle ledighed kan både være stigende eller faldende, men er ofttest konstant og påvirkes hovedsagligt af politiske beslutninger. Den strukturelle ledighed er en nødvendighed, da virksomhederne ellers ville være nødsaget til at indhente udenlandsk arbejdskraft til besættelse af deres åbne poster. Af ovennævnte grund er det sundt med en smule ledighed, da dette vil skabe en smule konkurrence om de udbudte arbejdspladser.

Opgørelsen af ledighed sker hovedsagligt på to forskellige måder. Gennem registerbaserede empiri eller gennem interview-baseret undersøgelser. Registerbaseret opgørelser medtager alle der har meldt sig ledige i borgerservice eller via internettet. Inden for registerbaserede opgørelser er der to forskellige, RAM eller RAS. RAM er opgjort ud fra alle danske arbejdstagere, inkluderet udenlandske, mens RAS medtager alle indenlandske, der også kan arbejde i udlandet. Da ledighed varierer fra person til person, gives hver ledig en vægt på baggrund af ledighedens varighed. Hvert år omregnes dette til et antal fuldtidsledige gennem hele året. Dette forekommer for både RAS og RAM.

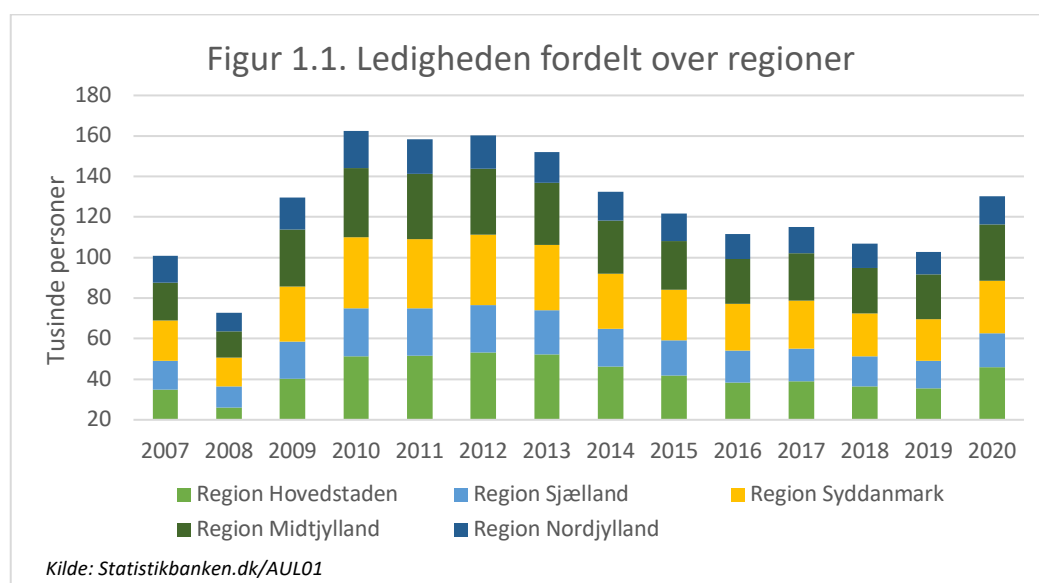
For den interview-baserede undersøgelse bygger den på 80.000 årlige respondenter, der modtager en række spørgsmål omkring individets tilknytning til arbejdsmarkedet. Denne bliver mest brugt i sammenligning med udlandet, da AKU-ledigheden er standardiseret gennem blandt andet hele EU. Denne opgave bygger på RAM-opgørelser.

Ydermere opgøres ledigheden som en brutto-og nettostørrelse. Nettoledigheden er antallet af ledige, der ikke er tilknyttet en form for aktivering eller andet kompetencegivende uddannelsesforløb. Aktivering omfatter blandt andet løntilskud, nedsat arbejdstid, efteruddannelse osv. Modsat nettostørrelsen medtager bruttostørrelsen de aktiverede ledige. Bruttoledigheden kan derfor ses følgende:

$$\text{Bruttoledighed} + \text{Aktiverede} = \text{Bruttoledige}$$

Hvor nettoledighedstallene får tilbage til 1987, starter bruttoledighedstallene først i 2007. Bruttoledigheden giver dog et bedre overblik over det samlede antal ledige, da et aktiveringsforløb ikke er ensbetydende med en ansættelse. Denne opgave vil fokusere på bruttoledigheden. Det skal først nævnes, der er en fejl i opgørelsen af de bruttoledige ud fra tallene. Summeres regionerne og trækkes fra ledighedstallene over hele landet, er der en forskel. Denne kan forskel kan skyldes medtagelse af arbejdstagere, der ikke bor i Danmark, men stadig har en tilknytning til det danske arbejdsmarked. Fejlopgørelsen er minimal, men skal dog nævnes. Fejlen udpensles i bilag 1.

Yderligere skal det nævnes, at denne opgave gør brug af nominelle størrelser. Fald i ledigheden kan derfor ikke alene skyldes ansættelser af individ personer i virksomheder eller offentlig sektor, da individer ville kunne have forladt arbejdsmarkedet eller andet. Modsat kan en stigning i ledigheden være skyldt af unge individer, der indtræder på arbejdsmarkedet. Ydermere er det svært at påpege, hvor stor en del af den danske arbejdsstyrke, der reelt af arbejdsløs. Dette ville kunne understreges ved blandt andet andelsberegninger. Denne opgaves fokus er dog på de nominelle værdier.

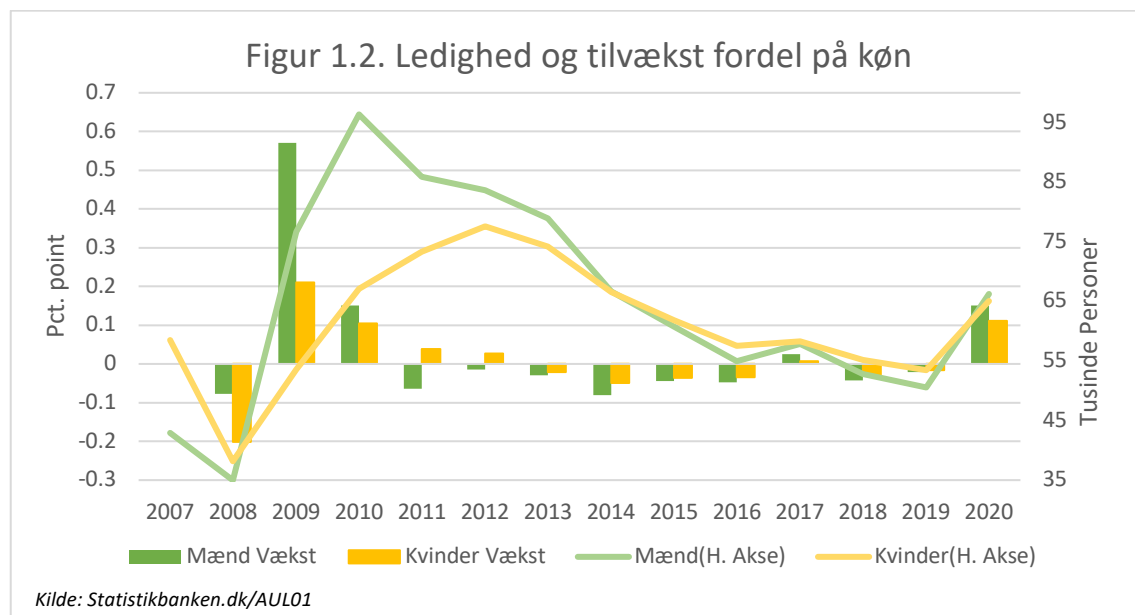

Figur 1.1 viser udviklingen i samlet bruttoledighed i perioden 2007-2020. Perioden kan opdeles i to dele, før og efter finanskrisen. Før finanskrisen er ledigheden på sit laveste gennem hele perioden på ca. 70 tusinde personer. Efter finanskrisen er ledigheden generelt faldende indtil 2020. Den største stigning udledes i 2009 med 78%. Fra ca. 70 tusinde til ca. 130 tusinde personer. Denne stigning efterfølges af en stigning på 25% i 2010. Fra 2010-2020 er ledigheden generelt faldende. Det sidste stød til ledigheden forekommer i 2020 med en stigning på 26%. Fra 100 tusinde til 130 tusinde personer.

Tabel 1.1. Årlige vækstbidrag regioner	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pct. Point													
Hele landet	-27.87%	78.05%	25.51%	-2.57%	1.25%	-5.04%	-12.97%	-8.05%	-8.19%	3.23%	-7.03%	-3.70%	26.28%
Region Hovedstaden	-8.77%	19.50%	8.38%	0.33%	0.93%	-0.63%	-3.85%	-3.33%	-2.82%	0.56%	-2.31%	-0.93%	10.28%
Region Sjælland	-3.73%	10.71%	4.19%	-0.21%	0.00%	-1.06%	-1.99%	-1.12%	-1.29%	0.51%	-1.13%	-1.07%	2.95%
Region Syddanmark	-5.76%	18.08%	5.93%	-0.69%	0.55%	-1.45%	-3.51%	-1.40%	-1.57%	0.31%	-1.88%	-0.78%	5.04%
Region Midtjylland	-5.50%	20.22%	4.90%	-1.22%	0.12%	-1.15%	-2.88%	-1.75%	-1.45%	1.11%	-0.94%	-0.24%	5.42%
Region Nordjylland	-3.94%	9.17%	1.96%	-0.77%	-0.36%	-0.83%	-0.66%	-0.43%	-1.07%	0.62%	-0.77%	-0.67%	2.69%

Kilde: Statistikbanken.dk/AUL01

Jf. tabel 1.1 kan det udledes at større dele af perioden er ledigheden faldende. Som tidligere nævnt findes tre store stigninger i 2009, 2010 og 2020 på henholdsvis 78%, 25,5% og 26,3%. Det kan udledes at gennem hele perioden ses de største stigninger i region Hovedstaden med hhv. 19,5%, 8,4% og 10,3%. Dog ser region Syddanmark og Midtjylland også større stigninger på hhv. 18%, 6%, 5% og 20%, 5%, 5,4% for 2009, 2010 og 2020. Regioner Sjælland og Nordjylland ser også større stigninger i før omtalte år, men dog ikke ækvivalent med de ovennævnte.

Ud fra figur 1.2 kan perioden opdeles i tre perioder. Fra 2007-2008, 2008-2014 og 2014-2020. I første periode udgør kvinder størstedelen af de ledige. Anden periode udgør mændene en væsentlig større andel, mens kvinder udgør en lidt større andel i sidste periode. Ligesom før omtalte tabel og figur sker der en stigning i 2009 og 2010. Interessant er det, at mændenes ledighed stiger omtrent 3 gange så meget som kvindernes. Samt 1,5 gang mere i 2010. Først omkring 2014 mødes ledighedstallene fordelt på kønnene.

Som tidligere defineret er det muligt at forklare den store stigning omkring 2009-2010 ud fra konjunktoren. De dårlige konjunkturforskel gav store positive udsving i ledigheden **jf. STO s. 105**. Dette kan også beskrive stigningerne omkring 2020, som følger af den negative konjunktur ved Covid-19 krisen. Faldende i årene efter 2010 kan yderligere forklares ved Danmarks langsomme tilbagevenden efter finanskrisen. I perioden 2016-2019 kan der ikke udledes nogen markant stigning eller fald i ledigheden. Dette passer fint i overensstemmelse med den tidligere defineret strukturarbejdsløshed. Denne er langsigtet, og kan hovedsagligt kun påvirkes af politiske beslutninger. Gennem hele perioden kan én institutionel ændring fremhæves. Forkortelsen af dagpengeperioden gennem Genopretningspakken i 2010 **jf. STO s. 203**. Dagpengeperioden blev forkortet fra 4 til 2 år. Dette kan også være en forklaringsfaktor for den faldende ledighed efter krisen, men det er svært at præcisere, da det sammenfalder med et opsving i den danske økonomi **jf. STO s. 105**.

Adfærd kan være en faktor i de forskellige regionernes højere individuelle stigninger end andre. Først skal det nævnes at flere danskere søger mod videregående uddannelser. I 18/19 gennemførtes ca. 74 tusinde videregående- eller bacheloruddannelser fratrasket ph.d uddannelser **jf. STO s. 31**. Det er en stigning på 51% fra niveauet i 09/10 på ca. 49 tusinde. Forklaringer bag dette vil jeg undvære at udlede, men flere længere uddannede personer søger oftest mod de større arbejdsmarkeder. Disse ligger hovedsagligt i de danske storbyer. Fx Århus i region Midtjylland og København i region Hovedstaden. De større fald i disse regioner kan forklares ud fra antallet af mennesker, der bor i eller rundt omkring disse arbejdsmarkeder. Der er en pull-effekt fra de større arbejdsmarkeder, men de er derfor også hårdere ramt i statistikkerne, når det går dårligt for økonomien.

Interessant er det dog, det mandlige køn blev "hårdest" ramt af den finansielle krise i 2009-2010. I 2009 stiger den mandlige ledighed tre gange mere end den kvindelige. Dette kan forklares ud fra erhvervene som hhv. mænd og kvinder besidder. Andelen af kvinder er højest i fx offentlig adm., undervisning og sundhed på omkring 72% gennem hele perioden **jf. STO s. 40**. Dette omfatter lærer, sygeplejesker og lignende offentlige service minded faggrupper. Modsat udgør de kun ca. 9,5% gennem hele perioden. Kvinderne besidder derfor hovedsagligt samfundsessentielle poster i det offentlige, som ikke afskediges uden politiske beslutninger. Modsat den private sektor og specielt bygge/anlægsbranchen, der er meget konjunktur påvirket. Derfor kan den relativt større stigning i mændenes ledighed ift. Kvindernes, forklares ud fra erhvervene, de kønnene besidder.